

Regeringen stänger ute talangerna

Svenska Dagbladet den 13 maj 2023

Imars 2008 fick jag ett mejl från Harvardprofessorn David Laibson där han berättade att jag hade fått en av universitetets hett eftersökta platser som doktorand i nationalekonomi. Plötsligt kändes möjligheterna oändliga och tankarna svindlande: tänk om jag, faktiskt, skulle tacka ja till doktorandplatsen på Harvard?! Och tänk om jag, faktiskt, skulle säga upp mig från mitt hyfsat välbetalda bankjobb i Stockholm, lämna min lägenhet, och flytta till USA?! Det kändes galet – och rätt ouppnåeligt.

Men när jag öppnade mejlet förstod jag att det faktiskt skulle kunna bli verklighet. Förutom att ha fått en plats på programmet, skulle jag nämligen också tjäna lite pengar som doktorand.

Det sista jag funderade på där i maj 2008 var hur denna doktorandlön förhöll sig till USA:s medianlön, men i efterhand kan jag konstatera att min inkomst under de fem åren som doktorand motsvarade ungefär 45 procent av USA:s dåvarande medianinkomst. På inget sätt en lön att leva i sus och dus på, men tillräcklig för att drömmen om att doktorera vid Harvard faktiskt skulle vara genomförbar.

I förra veckan höll de svenska regeringspartierna tillsammans med Sverigedemokraterna en pressträff om sin senaste promemoria om arbetskraftsinvandring. Där föreslås att bara den som direkt tjänar minst 80 procent av den svenska medianlönen ska få arbetstillstånd.

Hade USA haft sådana regler hade min Harvarddröm förblivit just en dröm. I Sverige ser det inte riktigt lika illa ut för just doktorander – de har nämligen bättre betalt i Sverige än i USA, och ingångslönen ligger strax över 80-procentsgränsen.

Tidigare har det talats om att värna just utländska akademiker ska undantas från regeln (men det nämndes inte på pressträffen). Frågan uppkommer emellertid om andra i den akademiska världen, till exempel forskningsassistenter (en vanlig tjänst innan man doktorerar och som har lägre betalt), kan drabbas. Liksom många människor från andra branscher.

För även om det blir några undantag hit och dit, så riskerar två konsekvenser att följa av regeringens förslag: fler globala talanger kan komma att gå miste om de möjligheter Sverige kan erbjuda dem, och Sverige kommer därmed att förlora det som dessa globala talanger hade kunnat tillföra Sverige.

Åtminstone det senare borde team Kristersson bry sig om. För det är inte bara framtida skatteintäkter som initialt mindre välavlönade talanger bidrar med när de så småningom börjar tjäna pengar. Det handlar också om den skaparkraft, kunskap och de innovationsmöjligheter de skänker Sverige. Mänsklig energi och entreprenörsanda är viktigt i varje bransch, och att ta tillvara alla som genom hårt arbete vill bidra till vår ekonomi och vårt samhälle är ett måste. Annars hamnar de bästa och mest driftiga någon annanstans, och Sverige förlorar.

För problemet är naturligtvis inte arbetskraftsinvandring i sig, utan kombinationen av invandring och en alltför omfattande välfärdsstat. Det är helt enkelt mycket svårare att ge människor en chans att

bidra och att bevisa sitt värde, om man samtidigt lovar dem guld och gröna välfärdsskogar i det fall att deras goda föresatser inte lyckas fullt ut.

Som professor ger jag således regeringen underkänt. Kristersson och gänget behöver göra om och göra rätt: skippa välfärdsstatskramandet och i stället tänka frihet, skaparkraft och tillväxt – och generösa regler för arbetskraftsinvandring.

Johanna Möllerström